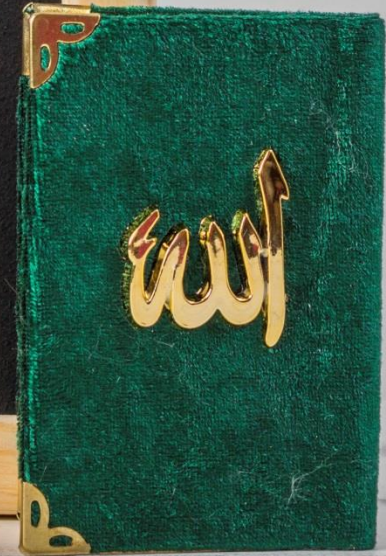

دینی دوازده

درس پنجم:
« قدرت پرواز »

*** اختیار حقیقتی است وجدانی و مشهود .**

شواهد وجود اختیار:

۱- تفکر و تصمیم:

تصمیم می گیرم + اندیشه می کنم + می سنجم + دست به عمل میزنم + گاهی دچار تردید می شوم + یکی را بر می گزینم
«این که فردا این کنم یا آن کنم / خود دلیل اختیار است ای صنم»

۲- احساس رضایت یا پشیمانی : رضایت و خرسندی + احساس ندامت یا پشیمانی

۳- مسوولیت پذیری : عهد ها و پیمان ها + خود را مستحق مجازات می داند.

*** زمینه ساز شکوفایی اختیار**

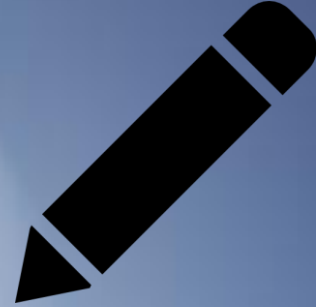
۱- اعتقاد به خدای حکیم که با حکمت خود جهان را خلق کرده (توحید در خالقیت) و اداره می کند (توحید در ربوبیت)

۲- اعتقاد به خدای حکیم این اطمینان را به انسان می بخشد که جهان خلقت حافظ و نگهدارنده دارد که اشتباه در کار او

نیست . به عبارت دیگر کشتی خلقت ناخدایی دارد که که به علت علم و قدرت ناخدا ، هیچ گاه غرق و نابود نخواهد شد

خلاصه درس

خلاصه درس

۲- انسان خدا شناس می داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند که پشتوانه ی آن علم و قدرت الهی است. وی امکان حرکت و فعالیت دارد زیرا با زندگی در چنین جهانی است که او می تواند قوانین حاکم بر جهان هستی و خلقت را بشناسد و برای رفع نیاز های خود از آنها استفاده کند و به هدف های خود برسد. او در جهانی زندگی می کند که «قدر و قضای الهی» بر آن حاکم است.

* «قدر» به معنای اندازه و «تقدیر» به معنای «اندازه گرفتن» است.

* «قضا» به معنای به «انجام رساندن»، «پایان دادن»، «حکم کردن» و «حتمیت بخشیدن» است.

- مخلوقات جهان ، از آن جهت که خدای متعال با علم خود ، اندازه ، حدود ، ویژگی ، موقعیت مکانی و زمانی آنها را تعیین می کند ، مقدر به تقدیر الهی هستند

- و از آن جهت که با فرمان و حکم و اراده ی الهی ایجاد می شوند ، به قضای الهی وابسته اند .

* نقشه جهان با همه ی موجودات و ریزه کاری ها و ویژگی ها و قانونهایش از آن خدا و از علم خداست و اجرا و پیاده

کردن آن نیز به اراده خداست (علت) به همین دلیل نه در نقشه ی جهان نقصی است و نه در اجرا و پیاده کردن

آن.(معلول)

اصلاح یک پندار :

- * بدون پذیرش قضا و قدر الهی ؛ ۱- هیچ نظمی برقرار نمی شود ۲- هیچ زمینه ای برای کار اختیاری پدید نمی آید
- * اعتقاد به قضا و قدر الهی ، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست ، بلکه عامل و زمینه ساز آن است.
- * تقدیر الهی شامل همه ویژگی ها ، کیفیت ها ، و کلیه روابط میان موجودات می شود.
- * یکی از تقدیرات الهی برای انسان این است که او دارای اختیار باشد؛ یعنی همانطور که مثلا آب ویژگی مایع بودن را داراست ، انسان نیز از جانب خدا دارای ویژگی مختار بودن است.

نکته مهم :

وجود اختیار و اراده در انسان ناشی از اراده ی الهی و خواست خداست (قضای الهی) یعنی خدا اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری، تا زمانی که ما به انجام دادن فعلی اختیار نکرده ایم ، آن فعل انجام نمی گیرد . در عین حال وجود ما ، اراده ی ما و عملی که از ما سر می زند ، همگی وابسته به اراده ی خداوند است . یعنی اراده ی انسان در طول اراده ی خداست و با آن منافات ندارد.

خلاصه درس

إِنَّا هَدَيْنَا السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا : (اختیار انسان در انتخاب راه هدایت یا گمراهی) (ما مسئول سرنوشت خویش هستیم)

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا : (وجود اختیار در انسان)

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ : (وجود اختیار در انسان)

إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أُمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا : (قبول تقدیر الهی)

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۗ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ : (قبول تقدیر الهی)

نکات آیات

تست:

* آیه شریفه «لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ» از نظر مصادیف با کدام آیه هم مفهوم است؟

(۱) إنا هديناه السبيل إما شاكراً وإما كفوراً :

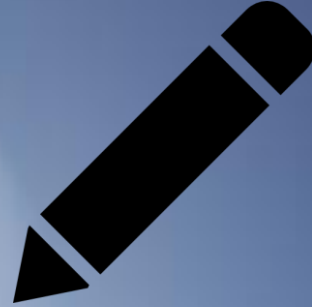
(۲) ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

(۳) قَدْ جَاءَكُمْ بِصَائِرٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا

(۴) إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أُمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ

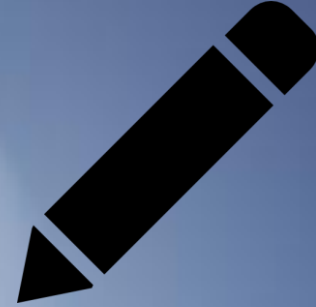
إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

پاسخ: گزینہ ۴

آیات شریفہ «لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ» و «إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا» هر دو به تقدیر الہی اشارہ دارند.

تست:

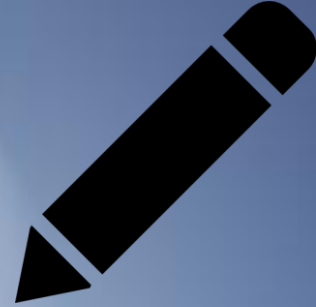

* عبارت «وحدانیت در خلقت و وجدانیت در تدبیر از یکدیگر جدا نیستند» از مفهوم کدام آیه برداشت می شود؟

- (۱) وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ
- (۲) وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
- (۳) قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا
- (۴) إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أُمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

پاسخ: گزینه ۴

با دقت در مفهوم آیه شریفه « انَّ اللّٰهَ يُمْسِكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ اَنْ تَزُوْلَا وَلَئِنْ زَالَتَا اِنْ اَمْسَكَهُمَا مِنْ اَحَدٍ مِنْ بَعْدِهٖ اِنَّهٗ كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا » وحدانیت در تدبیر الهی مفهوم می شود

تست:

* آیه شریفه «لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ» به چه چیزی اشاره دارد و موجودات جهان از آیه از آن جهت که با حکم و فرمان و اراده ی الهی ایجاد می شوند ، مربوط به کدام مورد هستند؟

(۲) قضای الهی - قضای الهی

(۱) تقدیر الهی - قضای الهی

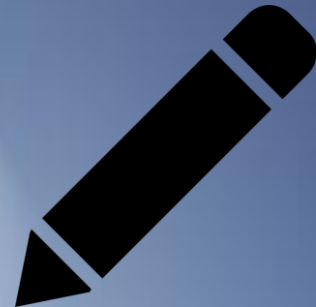
(۳) قضای الهی - تقدیر الهی

(۳) تقدیر الهی - تقدیر الهی

پاسخ: گزینه ۱

آیه بیانگر این موضوع است که هیچ یک از موجودات جهان از قانونمندی خود خارج نمی شوند و عدم برخورد ماه و خورشید به یکدیگر و حرکت ماه و خورشید در مسیر خود نشان از تقدیر الهی است

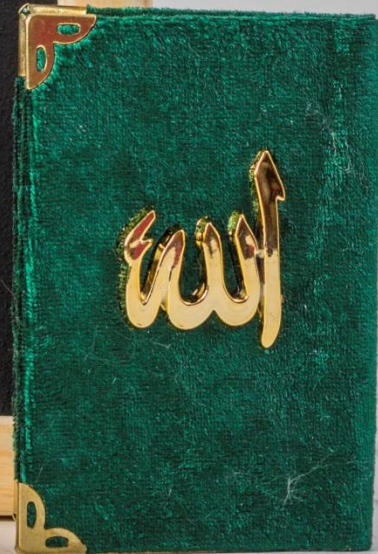
موجودات جهان از آن جهت که با حکم و فرمان و اراده الهی ایجاد می شوند ، مقضی به قضای الهی هستند.

دینی دوازدهم

درس ششم:

« سنت های فداوند در زندگی »

خلاصه درس

۱- سنت ابتلاء :

ابتلاء در لغت به معنای امتحان است

* امتحان خداوند علیم برای آگاه شدن از درون افراد نیست ، بلکه برای رشد دادن و به ظهور رساندن استعداد ها و نشان دادن تمایلات درونی افراد است.

* سنت ابتلاء عام ترین و فراگیر ترین قانون خداوند است که ثابت و همیشگی است و شامل همه انسان ها در همه دوران ها می شود.

هم مفهوم با آیه : **كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبَلُّوكُمُ بِالْشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ**
امام صادق(ع):

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُ بِمَنْزِلَةِ كِفَّةِ الْمِيزَانِ كُلَّمَا زِيدَ فِي إِيْمَانِهِ زِيدَ فِي بَلَاءِهِ : بیانگر امتحان خاص الهی است .

هم مفهوم با آیه : **أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ**

به راستی به مومن به منزله کفه ترازو ست هر اندازه ایمانش افزوده می شود(علت) امتحانش نیز سنگین تر می شود.(معلول)

۲- امداد عام الهی :

مردم در برابر دعوت انبیا به دین دو دسته اند:

- ۱- دسته ای به ندای حقیقت پاسخ مثبت می دهند ۲- دسته لجاجت ورزیده و در مقابل حق می ایستند.
- کسی که را حق را برمی گزیند لوازم و امکانات رسیدن به حق را خدا در اختیارش می گذارد
- کسی که فقط دنیا را طلب می کند و برای آن تلاش می کند آنرا بدست می آورد

۳- امداد خاص (توفیق الهی):

امداد خاص الهی نسبت به آنان که با نیت پاک ، قدم در راه حق می گذارند و سعادت جهان آخرت و رضایت پروردگار را هدف خود قرار می دهند «توفیق الهی» نام دارد. یکی از جلوه های توفیق الهی مرتبط با آیه :

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

* در کسب توفیق الهی عامل ، عامل درونی نقش تعیین کننده ای دارد.

خلاصه درس

۴- سبقت رحمت بر غضب :

راه بازگشت گناهکاران به سوی خدا همیشه باز است.

یکی از مصادیق سبقت رحمت بر غضب : خداوند عمل نیک را چند برابر پاداش می دهد ولی کار بد را فقط به اندازه خودش جزا می دهد .

۵- املاء و استدراج :

خلاصه درس

انسانی که به دام گناه می افتد خداوند شرایطی برای فراهم می کند که بتوتند توبه کند و از گناه دوری نماید و حتی اگر بارها گناه کرد و توبه نمود ، باز هم خدا از او می گذرد . اما اگر کسانی چنان از کار خود خرسند باشند و با حق دشمنی کنند خداوند به آنها فرصتی می دهد که آنها این فرصت را وسیله غوطه ور شدن در تاریکی ها قرار می دهند به طوری که اگر در ابتدا اندک امیدی وجود داشت که نور حق دتر دل آنها بتابد ، به تدریج چنین امیدی بر باد رفته و به شقاوت ابدی گرفتار می شوند . در واقع اختیار و اراده خودشان به صورت بلای الهی جلوه گر می شود. این سنت از جمله سنت های حاکم بر زندگی معاندان و غرق شدگان در گناه است که به آن سنت «املاء» یا «امهال» می گویند مرتبط با آیه:

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّي لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُمَلِّي لَهُمْ لِيُزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

گاهی خداوند علاوه بر مهلت دادن به گمراهان ، بر امکانات آنها می افزاید و آنها را با استفاده از همین امکانات ، و با اصرار خود بیشتر در فساد فرو می راند و قدم قدم از انسانیت فاصله گرفته، و بقیه تدریج به سوی هلاکت ابدی نزدیک تر میشوند . چنین حالت تدریجی در حرکت به سوی غذایی الهی را سنت «استدراج» میخوانند
قرار گرفتن در دایره سنت املاء و استدراج نتیجه عمل خود انسان هاست .

امام صادق (ع) می فرماید :

هنگامی که خداوند خیر بنده اش را بخواهد ، اگر بنده گناهی هم مرتکب شده باشد او را گوشمالی می دهد تا به یاد توبه بیفتد و هنگامی که شر بنده اش را بخواهد ، بعد از انجام گناه نعمتی به او می بخشد تا استغفار را فراموش کند و بعه راه خود ادامه دهد . این همان است که خداوند فرموده : «سنسدرجهم من حیث لا یعلمون»

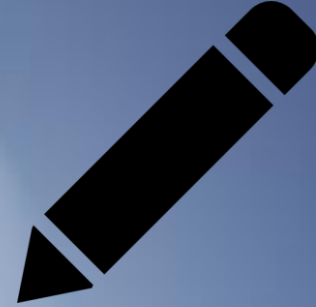
امیرالمومنین (ع) می فرماید :

«چه بسا احسان پیاپی خدا ، کسی را گرفتار کند و پرده پوشی خدا او را مغرور سازد و با ستایش مردم فریب بخورد؛ و خدا هیچ کس را هماهنگد کسی که به او مهلت داده ، امتحان و آزمایش نکرده است.»

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ

خلاصه درس

تست:

* کدام سنت الهی ، تنها حاکم بر زندگی گناهکاران است و کدام آیه موید آن می باشد؟

(۱) املاء- «وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ»

(۲) املاء- «وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّى لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ»

(۳) ابتلاء- «وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّى لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ»

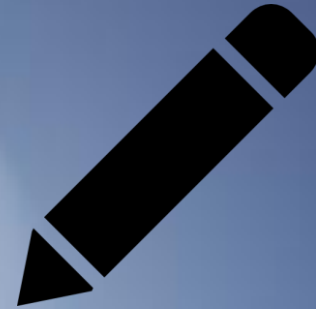
(۴) ابتلاء- «وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ»

پاسخ: گزینه ۲

سنت املاء یا امهال از جمله سنت های حاکم بر زندگی گناهکاران است و آیه «وَلَا يَحْسَبَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمِلُّ لَهُمْ خَيْرٌ لِّأَنفُسِهِمْ» بیانگر آن است

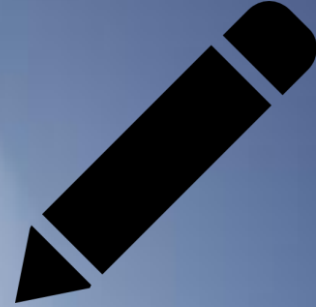
تست:

* از آیه شریفه «كُلًّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا» کدام مفهوم استنباط می گردد و اشاره به چگونگی سنتی دارد ؟

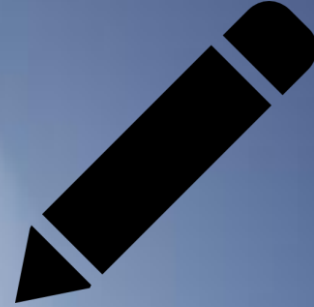
- ۱) کسی که راه حق را برمی گزیند، مورد لطف الهی قرار می گیرد - عام
- ۲) کسی که راه حق را برمی گزیند، مورد لطف الهی قرار می گیرد - خاص
- ۳) خداوند در برابر اعمال انسان ها با فضل خود با بندگان رفتار می کند - عام
- ۴) خداوند در برابر اعمال انسان ها با فضل خود با بندگان رفتار می کند - خاص

پاسخ: گزینه ۱

آیه شریفه «كُلًّا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا» به سنت عام امداد اشاره دارد و بر اساس سنت امداد کسی که راه حق را برمی گزیند مورد لطف خدا قرار می گیرد و مراتب کمال را می پیماید و افرادی که فقط خواهان دنیا هستند و برای آن می دوند آنرا بدست می آوردند

تست:

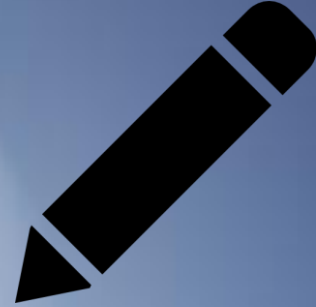

* روایت شریف « من يعيش بالاحسان اكثر ممن يعيش بالاعمال » به سنت بیان شده در کدام آیه اشاره نموده است؟

- (۱) أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ
- (۲) وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ
- (۳) كَلَّا نُمَدِّهُوْلَاءِ وَهَوْلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا
- (۴) وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

پاسخ: گزینه ۴

حدیث امام صادق و آیه شریفه «وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ» هر دو به سنت «تاثیر اعمال انسان در زندگی او» اشاره دارند که این سنت می گوید زندگی ما به شدت تحت تاثیر رفتارهای ماست

پیاموز | Biamoz.com

بزرگترین مرجع آموزشی و نمونه سوالات درسی تمامی مقاطع

شامل انواع | نمونه سوالات | فصل به فصل | پایان ترم | جزوه |

ویدئوهای آموزشی | گام به گام | طرح درس | طرح جابر | و ...

اینستاگرام

گروه تلگرام

کانال تلگرام

برای ورود به هر پایه در سایت ما روی اسم آن کلیک کنید

دبستان

اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم
-----	-----	-----	-------	------	-----

متوسطه اول

هفتم	هشتم	نهم
------	------	-----

متوسطه دوم

دهم	یازدهم	دوازدهم
-----	--------	---------